

УДК 81'25:81'23

**Ю.В. Олексійчук,**  
Національний університет “Острозька академія”,  
м. Острог

## **СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОХІДНИХ ФОРМ ЛЕКСЕМ “BLOG” ТА “LOG” У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

*Дослідження охоплює вивчення похідних лексичних одиниць англійської мови сфер функціонування блогів, утворених різними морфологічними способами словотворення. У статті наводяться статистичні дані та подаються приклади словоформ, утворених такими способами.*

*The research covers the study of the English language lexical units functioning in blogosphere that were derived by means of various morphological word-building patterns. The article includes statistical data and the word forms derived by means of the aforementioned patterns are exemplified.*

Враховуючи той факт, що інформатизація світового суспільства за останні роки надзвичайно активізувалася і практично будь-яка особа може мати безперешкодний доступ до всесвітньої мережі Інтернет, слід зазначити, що така “свобода” стала причиною того, що під впливом користувачів Інтернету різні мови світу, носіями яких є ці користувачі, зазнали певних змін з точки зору словникового наповнення новими лексичними елементами. Англійська мова не є винятком, більше того, дериваційний потенціал англійської лексики дає можливість припускати, що англійська мова є чи не найбільш динамічною мовою із постійними змінами та поповненням словникового складу. Дуже важко встановити хоча б приблизну кількість слів англійської мови якраз через те, що вона поповняється новими одиницями практично кожен день [2, с. 23]. Про це свідчать факти включення різноманітних термінів та слівформ, пов’язаних із функціонуванням всесвітньої мережі, або які виникли під її впливом, в останні видання найвідоміших словників світу.

Блоги відіграли ключову роль у Сполучених Штатах Америки під час проведення так званих “праймеріз” – попередніх виборів, блогерів запросили для висвітлення національних з’їздів як демократичної, так і республіканської партій США, блоги також відіграли значну роль у висвітленні світових подій. *Сі-Ен-Ен*, *Бі-Бі-Сі*, друковані газети та інші види традиційних мас медіа звертаються до блогосфери задля визначення громадської думки щодо дискусійних питань [1, с. 1].

У грудні 2004 року он-лайн словник Мерріама-Вебстера оголосив десятку найрейтинговіших слів року і на першій позиції цього рейтингу опинилося слово “блог” (*blog*). Причиною такої події стало те, що кожного року цей словник відбирає десять слів, які за рік мали найбільшу кількість запитів користувачів он-лайн версії словника [5]. За повідомленнями представників словника Мерріама-Вебстера “блог” був словом, по визначення чи пояснення значення якого користувачі зверталися найбільше за попередні 12 місяців.

Хоча зазначена тема ще не була висвітлена українськими науковцями, необхідно зазначити, що у західному світі питання блогосфери вже не нове, бо його висвітлюють провідні світові мас-медіа, як от *Бі-Бі-Сі*, *Нью-Йорк Таймс* та ін. Але все-таки блоги ще потребують детального вивчення у сфері лексики, оскільки основну масу тих осіб, які аналізують блогосферу, складають не науковці-філологи, а журналісти та пересічні користувачі, які навряд задумуються над роллю блогів у терміносистемі та лексиці мови взагалі.

До осіб, які зверталися до питання місця блогів у сучасному суспільстві, належать Аксель Брунс та Джоан Джейкобс, які видали посібник “*Uses of Blogs*”<sup>1</sup>, Джуліанна Пейн, Ребекка Блад, а та-

<sup>1</sup> Користування блогами.

кож X'ю X'юйт<sup>1</sup>, автор книги “BLOG: Understanding the Information Reformation That’s Changing Your World”<sup>2</sup>.

Встановлення моделей творення нових лексичних одиниць англійської мови з основою *blog* або *log*, а також визначення функціональних особливостей таких новотворів стали метою цієї роботи.

**Об’єктом** дослідження є словоформи сучасної англійської мови, основу яких складають лексеми *blog* і *log*, що використовуються для зображення та позначення понять і особливостей функціонування блогосфери як окремої категорії сучасних мас-медіа.

**Предметом дослідження** є функціональні особливості вживання семантично ідентичних лексем *blog* і *log* та їх похідних варіантів, утворених афіксальним (префіксальним, суфіксальним) способом словотворення, а також за допомогою основоскладання, способу абрєвіації та поєднанням кількох способів у сучасній англійській мові.

Мета та предмет дослідження вимагають вирішення таких **завдань**:

- встановити дериваційний потенціал лексем *blog* та *log* і виявити похідні лексичні одиниці, утворені різними способами словотворення;

- встановити способи словотворення, за допомогою яких утворено похідні слова;

- провести кількісний аналіз та класифікувати похідні форми лексем *blog* і *log*;

**Методи дослідження.** У роботі використовуються описативний метод та метод компонентного аналізу.

На сьогодні блоги буквально заповнили всі сфери суспільно-політичного, культурного, економічного життя по всьому світу. Багато хто називає блогосферу як альтернативу традиційним мас-медіа і навіть порівнюють за важливістю з виникненням самої всесвітньої мережі взагалі. Якщо ж брати до уваги те, що блоги, блогери та блогосфера є нічим іншим як “п’ятою владою”, не можна омінати той факт, що впродовж ХХ століття “четверта влада” маючи фактично необмежену географію розповсюдження принесла у мову багато нових одиниць, які виникли під впливом незліченної кількості подій.

Згідно визначення словника Oxford American Dictionary, блог – це вебсайт, що містить у собі щоденник або журнал на певну тематику, в той же час Collins Cobuild Advanced Dictionary визначає блог як вебсайт, на якому окрема особа чи група користувачів здійснює постійно триваючий виклад інформації. Насправді ж слово “блог” не є словом як таким, оскільки це скорочена форма слова *weblog* –

<sup>1</sup> Професор юридичного факультету університету Чепмена, а також провідний журналіст Нью-Йорк Таймс, Лайф едн Таймс, Зе Дейлі Стендарт та ін.

<sup>2</sup> БЛОГ: Осмислення реформації інформації, яка змінює твій світ.

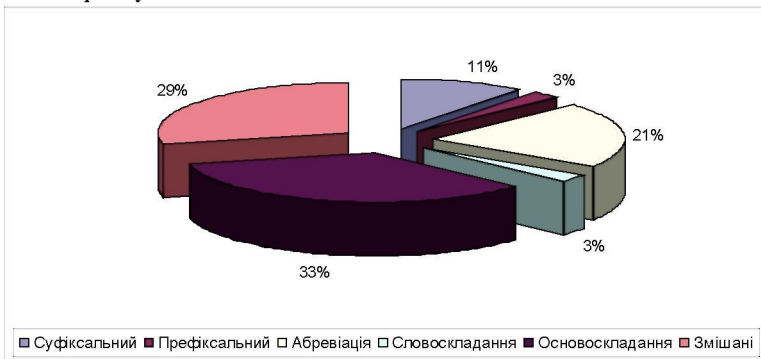
*web* (всесвітня мережа) + *log* (журнал, щоденник) [1, с. ix]. У самій блогосфері як змістовий елемент *log*, так і його похідна форма *blog* живаються поруч як абсолютні синоніми і немає потреби їх вважати різними одиницями, оскільки їх значення повністю еквівалентні.

На сьогодні лексичні одиниці різних сфер функціонування блогосфери дуже важко піддаються квантитативному аналізу, оскільки динаміка їх розвитку настільки стрімка, що при здійсненні пошуку слів, що мають у своїй основі *blog* або *log*, щодня у пошуковиках мережі Інтернет статистично відображається більша кількість як випадків посилань на такі одиниці, так і посилань на нові словоформи різної природи походження.

У своєму аналізі ми посилаємося на статистично підтвержену частотність використання користувачами блогів різних лексичних одиниць, що дає змогу виокремити певні тенденції словотворення і дериваційного потенціалу лексем *blog* і *log*.

Перший аспект досліджуваного нами питання, який варто зазначити як один із ключових у цьому дослідженні, це статистичне відображення, а також процентне відношення застосування способів утворення нових одиниць афіксальним (включно з співвідношенням префіксального, суфіксального) способом словотворення, а також основоскладанням та способом аббревіації у сучасній англійській мові сфери функціонування блогів.

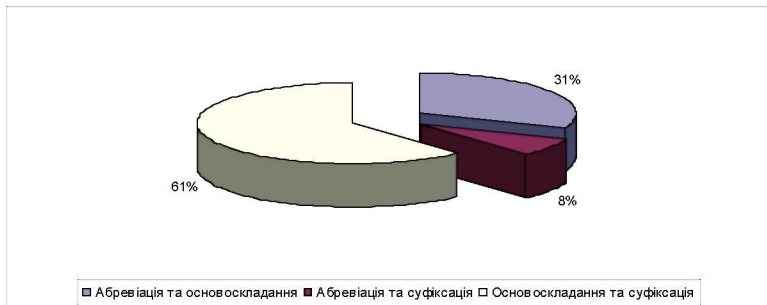
На момент проведення дослідження нами було знайдено 38 термінів, що мають у своїй основі або лексему *blog* повністю, або її смислову частину *log*, яка несе в собі фактично повне відображення значення, оскільки, як зазначалося вище, літера *b* є залишковою від слова *web* як позначника суті походження і галузі застосування самого терміну.



Як зображено вище на діаграмі, процентні показники відображають співвідношення "чистих" способів словотворення до інших морфологічних способів, що одночасно поєднувалися. Як видно на

цій діаграмі, основокладання і змішані способи словотворення разом становлять 62% від усіх інших.

Оскільки змішані способи склали близько третини від усієї кількості, розглянемо детальніше співвідношення поєднань таких способів.



На діаграмі показано, що 61% випадків змішаних способів припадає на основокладання та суфіксацію, 31% – на абревіацію та основокладання і 8% – на поєднання абревіації з суфіксацією.

У таблиці нижче наведена кількісна статистика способів словотворення, за якими були побудовані досліджувані нами 38 лексичних одиниць.

Способи словотворення	Афіксація		Основокладання	Словокладання	Абревіація	Змішані		
	Суфіксація	Префіксація				Абревіація та основокладання	Абревіація та суфіксація	Основокладання та суфіксація
Кількість за способами	4	1	13	1	8	1	7	3
Всього одиниць	38							

В суфіксальному способі словотворення найпоширенішими суфіксами були *-er* (6 випадків) та *-ing* (5 випадків) на позначення осіб / діячів та діяльності відповідно. Крім цього, варто зазначити використання суфікса *-ette*, на позначення або жіночого роду / статі, або зменшеної форми чогось. Єдиним префіксом, що послужив для

формування похідної форми з низки досліджуваних нами слів став префікс *multi-*. В абсолютній більшості решти випадків словотворення мали місце основоскладання та поєднання кількох словотворчих моделей одночасно, зокрема найчисельнішими були випадки поєднання абрєвіації із суфіксацією.

Необхідно звернути особливу увагу на семантичні особливості вищезазначених словоформ англійської мови. Досліджувані нами одиниці ми поділили на сім груп, кожна з яких відображає певну семантичну специфіку похідних форм від слів *blog* та *log*.

Слова із **першої групи** за нашою класифікацією виконують функцію деномінації осіб, які створюють, обслуговують або будь-яким іншим чином причетні до блогосфери. Зокрема: *blogger* (інколи *weblogger*, загальна назва, що стосується осіб, які створюють повідомлення (пости) або ведуть блоги); *blogger-candidate* (стосується недосвідчених користувачів мережі Інтернет, а також блогосфери, які тільки бажають займатися блогінгом, але ще не вміють цього і часто звертаються по допомогу); *bloggerette* (особа жіночої статі, яка створює повідомлення або веде блог); *blogoholic* (особа, залежна від ведення блогів, для якої період потенційно продуктивного часу, проведеного впродовж "перестрибування" між блогами, обернено пропорційний до кількості повідомлень, написаних такою особою<sup>1</sup>); *blogophile* (любитель блогів / блогосфери, або людина, одержима блогами/блогосферою); *gophlogger* (особа, що залишає повідомлення в інтернет-журналі, що працює на протоколі Gopher); *problogger* (професійний користувач блогів); *vidblogger* / *videoblogger* / *vlogger* (особа, що веде журнал / блог шляхом використання відео файлів у повідомленнях; користувач відеоблогів).

**Друга група** включає слова, що позначають дії, пов'язані з ведення блогів: *gophlogging* (створення повідомлення в інтернет-журналі, що працює на протоколі Gopher); *vidblogging* / *videoblogging* / *vlogging* (ведення журналу або блогу із використанням відеофайлів у повідомленнях); *weblogging* (загальне слово на позначення будь-якої діяльності, пов'язаної з веденням блогів).

До **третьої групи** нашої класифікації належать похідні лексичні одиниці, що використовуються для позначення блогів за тематикою повідомлень: *bloggernacle* (утворено шляхом об'єднання слів *blog* та *Tabernacle*, загалом стосується блогів, де залишають свої повідомлення віруючі мормони); *edublog* (блог на освітню тематику); *milblog* (блог на військову тематику); *warblog* (блог на воєнну тематику).

Слова **четвертої групи** характеризують блоги за їх внутрішніми характеристиками: *blogette* (невеликий блог); *blogroll* (перелік бло-

<sup>1</sup> Взятю з повідомлення у блозі «Internet Communicator» Френка Мак'єона під назвою «Calm Sea» («Тихе море») від 23 серпня 2004 року.

гів, розташований у боковій панелі блогу, що містить рекомендації блогерів інших блогів); *flag* (утворено шляхом об'єднання слів *fake* та *blog*, позначає блог невідомого авторства, який на перший погляд здається досить правдоподібним, а насправді є маркетинговим кроком певної компанії для просування товару на ринку); *gophlog/gopherlog* (інтернет-журнал зазвичай із політичними та соціальними коментарями та/або особистий он-лайн щоденник, що працює на протоколі Gopher); *moblog* (утворено шляхом об'єднання слів *mobile* та *blog*, позначає блог, повідомлення в якому користувачі створюють переважно за допомогою мобільних телефонів надсилаючи СМС або ММС); *multiblog* (блог у формі розмови більше двох користувачів); *phlog* (тип блогів, які працюють не на протоколі HTTP, а на Gopher); *serialblog* (об'єднаний журнал згрупованих повідомлень на схожу тематику); *splog* (фальшивий блог, який використовується для генерування спаму<sup>1</sup> у вигляді посилань).

Слова **п'ятої групи** характеризують суспільні події, пов'язані з блогами та блогосферою: *Blogavision Song Contest* (конкурс пісень у блогосфері, як лірики, так і пісенного виконання на аудіоблогах); *Bloggies* (назва однієї з найпопулярніших нагород за активність у блогосфері).

Одиниці із **шостої групи** нашої класифікації служать для позначення блогів, особливістю яких є певний спосіб викладу інформації. Наприклад, *photoblog / photolog* (блог, який переважно складається з фотографій, що розміщуються постійно та у хронологічній послідовності); *vlog* (відео блог).

Передостання група, **сьома**, характеризується наявністю слів, які служать для позначення збірних назв того шару всесвітньої мережі Інтернет, де самі блоги і знаходять своє застосування: *blogosphere / blogistan / blogspace* (синонімічний ряд термінів, що позначають усі блоги, наявні в Інтернеті, а також громаду блогерів), *edublogosphere* (підтип блогосфери, який включає у себе блоги, написані або освітніми, або для них; блоги, призначені для використання у навчальному процесі як ресурс для призначення завдань до занять; блоги про освітню політику різних урядів).

**Восьма група** лексичних одиниць, яку можна умовно назвати "технічною", містить терміни, що позначають програмне забезпечення, необхідне для роботи блогів: *blogware* (категорія ПЗ, яке складається і особливого виду Систем керування вмістом (Content Management System), спеціально розробленого для створення і керування блогами).

Узагальнюючи дані, отримані впродовж дослідження, ключовим висновком буде те, що найпоширенішими способами словотворен-

<sup>1</sup> Практично непотрібна інформація (зазвичай – реклама), яка примусовим способом розсилається великій кількості користувачів.

ня у сучасній англійській мові галузей функціонування блогосфери є основокладання, абрєвіація та поєднання кількох окремих видів. Більше того, серед змішаних видів словотворення основокладання та абрєвіація є також найчастотнішими елементами.

Керуючись отриманими результатами нашого дослідження, можна зробити припущення, що, якщо всього лише за кілька років існування блогів та блогосфери в англійській мові з'явилась чимала кількість нових лексичних одиниць, то доки блогосфера існуватиме як суспільне явище, вона приноситиме все більше і більше лексичних одиниць. Про довговічність блогосфери можна судити з її зростаючої популярності у суспільстві, а також простоти користування та масштабів поширення.

### Література

1. Bruns A. *Uses of Blogs (Digital Formations)* / Bruns A., Jacobs J. – New York: Peter Lang Publishing, 2006. – 267 p.
2. Gramley S. *A Survey of Modern English* / Gramley S., Pätzold K.-M. – London & New York: Routledge, 2004. – 416 p.
3. Hewitt H. *Blog: Understanding the information reformation that's changing your world* / Hugh Hewitt. – Nashville: Thomas Nelson, Inc., 2005. – 256 p.
4. Plag I. *Word-formation in English* / Plag I. – Cambridge University Press, 2003. – 240 p.
5. 'Blog' picked as word of the year [Електронний ресурс] // BBC NEWS – 2004.: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/4059291.stm>